

Dosarul nr. 2r-798/21
2-20082932-01-2r-10122021

Prima instanță, Judecătoria Cimișlia, sediul Central (jud.: V. Carapirea)
Instanța de apel, Curtea de Apel Comrat (jud.: D. Fajenco, A. Mironov, L. Caraianu)

DECIZIE

26 ianuarie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Dumitru Mardari
Victor Burduh
Mariana Pitic

examinând recursul declarat de Stihari Alina,
în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea cu Răspundere Limitată „Prihojanin M” împotriva lui Stihari Alina cu privire la încasarea datoriei și penalităților,
împotriva încheierii din 04 noiembrie 2021 a Curții de Apel Comrat, prin care a fost restituit apelul declarat de Stihari Alina ca fiind depus în afara termenului legal, iar apelanta nu a solicitat repunerea în termen,

c o n s t a t ă :

La 18 iulie 2020, SRL „Prihojanin M” a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Stihari Alina solicitând încasarea sumei de 10881 euro cu titlu de datorie, a sumei de 35375,56 euro, cu titlu de penalitate și a cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea din 30 iunie 2021 a Judecătoriei Cimișlia, sediul Central, a fost admisă parțial acțiunea depusă de SRL „Prihojanin M”. S-a încasat din contul lui Stihari Alina în beneficiul SRL „Prihojanin M” suma de 10881 euro cu titlu de datorie suplimentară la contractul de investire a mijloacelor bănești în construcția imobiliară, a sumei de 7834,32 euro, cu titlu de penalitate. S-a încasat din contul lui Stihari Alina în bugetul de stat suma de 10917,58 de lei taxa de stat.

La 04 august 2021, prin intermediul oficiului poștal, Stihari Alina a depus cerere de apel nemotivată și netimbrată împotriva hotărârii primei instanțe. Totodată, a indicat apelanta că apelul motivat îl va prezenta ulterior după ce va lua cunoștință cu hotărârea integrală a primei instanțe.

Prin încheierea din 04 noiembrie 2021 a Curții de Apel Comrat, a fost restituit apelul declarat de Stihari Alina ca fiind depus în afara termenului legal, iar apelanta nu a solicitat repunerea în termen.

La 29 noiembrie 2021, prin intermediul oficiului poștal, Stihari Alina a declarat recurs împotriva încheierii instanței de apel, solicitând admiterea recursului și casarea încheierii din 04 noiembrie 2021 a Curții de Apel Comrat.

În motivarea recursului Stihari Alina a indicat că prima instanță a examinat cauza în absența sa. Despre emiterea hotărârii primei instanțe au aflat la 07 iulie 2021, când a

fost publicat dispozitivul hotărârii, iar hotărârea motivată a fost publicată la data de 23 septembrie 2021. Astfel, pentru a respecta termenul de 30 de zile de contestare a hotărârii primei instanțe la data de 06 august 2021 a depus cerere de apel. Consideră că cererea de apel a fost depusă cu respectarea termenului de 30 de zile, stabilit de CPC. Respectiv, termenul de 30 de zile pentru depunerea apelului urmează să fie calculat începând cu 07 iulie 2021, când a aflat de existența actul judecătoresc.

În conformitate cu art. 425 din Codul de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Materialele cauzei atestă că încheierea din 04 noiembrie 2021 a Curții de Apel Comrat a fost expediată la 08 noiembrie 2021 la adresa poștală a participanților la proces, fiind recepționată de către recurentă la data de 12 noiembrie 2021, conform avizului de recepție anexat la materialele dosarului (f.d. 160).

Astfel, recursul declarat la 29 noiembrie 2021 este în termen.

La 10 decembrie 2021 în adresa SRL „Prihojanin M” a fost expediată copia recursului declarat de Stihari Alina, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței (f.d. 175), însă intimata nu și-a valorificat dreptul procedural respectiv.

În conformitate cu art. 426 alin. (3) din Codul de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copiei certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului și a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

Studiind materialele cauzei în raport cu argumentele invocate în recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul urmează a fi respins, cu menținerea încheierii instanței de apel, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 427 lit. a) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.

Conform art. 110 din Codul de procedură civilă, termen de procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia instanța (judecătorul), participanții la proces și alte persoane legate de activitatea instanței trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte.

Potrivit art. 111 alin. (1) din Codul de procedură civilă, actele de procedură se efectuează în termenul prevăzut de lege.

În conformitate cu art. 113 din Codul de procedură civilă, dreptul de a efectua actul de procedură încetează odată cu expirarea termenului prevăzut de lege ori stabilit de instanța de judecată. Nerespectarea termenului atrage după sine decăderea din dreptul de a efectua actul de procedură, dacă legea nu prevede altfel.

Conform art. 362 alin. (1) și (3) din Codul de procedură civilă, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel. Repunerea în termen de apel se face de către instanța de apel în cazurile și în ordinea prevăzute de art. 116.

În conformitate cu art. 369 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură civilă, instanța de apel restituie, printr-o încheiere, cererea dacă apelul a fost depus în afara termenului legal, iar apelantul nu solicită repunerea în termen sau instanța de apel a refuzat să efectueze repunerea în termen.

Din materialele cauzei rezultă că la 30 iunie 2021 Judecătoria Cimișlia, sediul Central, a pronunțat dispozitivul hotărârii, prin care a admis parțial acțiunea depusă de SRL „Prihojanin M”.

Nefiind de acord cu hotărârea primei instanțe, la 04 august 2021, prin intermediul oficiului poștal, Stihari Alina a depus cerere de apel nemotivată și netimbrată. Totodată, a indicat apelanta că apelul motivat îl va prezenta ulterior după ce va lua cunoștință cu hotărârea integrală a primei instanțe, fără însă a solicita repunerea în termen a apelului.

Ca urmare, prin încheierea din 04 noiembrie 2021 a Curții de Apel Comrat, a fost restituit apelul declarat de Stihari Alina ca fiind depus în afara termenului legal, iar apelanta nu a solicitat repunerea în termen.

Verificând circumstanțele cauzei în raport cu argumentele recursului și cadrul legal aplicabil speței, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră justă soluția instanței de apel de restituire a cererii de apel depusă de Stihari Alina, în temeiul art. 369 alin. (1) lit. b) din CPC, deoarece cererea de apel a fost depusă peste termenul de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii prevăzut la art. 362 alin. (1) din CPC.

Or, după cum rezultă din actele cauzei, dispozitivul hotărârii primei instanțe a fost pronunțat la 30 iunie 2021, iar cererea de apel (nemotivată și netimbrată) a fost depusă de către Stihari Alina abia la 04 august 2021, pe când termenul-limită de depunere a apelului a expirat la 30 iulie 2021 inclusiv (vineri).

Totodată, în conformitate cu art. 116 alin. (1) și (3) din Codul de procedură civilă, persoanele care, din motive întemeiate, au omis termenul de îndeplinire a unui act de procedură pot fi repuse în termen de către instanță. La cererea de repunere în termen se anexează probele ce dovedesc imposibilitatea îndeplinirii actului. Totodată, trebuie efectuat actul de procedură care nu a fost îndeplinit în termen (să fie depusă cererea, să fie prezentate documentele respective etc.).

Din normele legale citate supra rezultă că termenul de declarare a apelului poate fi restabilit dacă persoanele îndreptățite prin cerere invocă această solicitare. La cererea de repunere în termen se anexează probele ce dovedesc imposibilitatea îndeplinirii actului de procedură. Prin prisma jurisprudenței CEDO, nemotivarea de către instanță a temeiurilor de repunere a apelului în termen sau repunerea neîntemeiată în termenul de apel reprezintă o încălcare a dreptului la un proces echitabil.

La caz se constată că apelul a fost depus de către Stihari Alina peste termenul legal de atac, însă apelanta nu a solicitat repunerea în termen a apelului, printr-o cerere formulată în condițiile art. 116 din CPC, cu indicarea motivelor și prezentarea probelor întru confirmarea imposibilității depunerii apelului în termenul legal. Or, repunerea în termenul de atac se face de către instanța de judecată doar în cazurile și în ordinea strict reglementată de art. 116 din CPC, care cert, expres și imperativ stipulează că repunerea în termen a actului de procedură poate fi efectuată doar la cererea persoanei care o solicită și cu anexarea probelor ce dovedesc imposibilitatea îndeplinirii actului.

Prin urmare, Stihari Alina, contestând hotărârea primei instanțe peste termenul legal de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului, trebuiau să depună diligența și să întreprindă măsurile necesare pentru a-și proteja drepturile de acces la instanță prin depunerea unei cereri de repunere în termen a apelului, cu anexarea probelor justificative care să confirme imposibilitatea depunerii cererii de apel în termenul de

atac prevăzut de lege. Or, instanța de apel nu era în drept din oficiu să dispună acest fapt, fără ca apelanții să înainteze personal această solicitare.

Subsecvent, în conformitate cu art. 100 alin. (1) din Codul de procedură civilă, cererea de chemare în judecată și actele de procedură se comunică participanților la proces și persoanelor interesate, contra semnătură, prin intermediul persoanei împuternicite, prin poștă, cu scrisoare recomandată și cu aviz de primire, prin intermediul biroului executorului judecătoresc, la adresa electronică indicată în cererea de chemare în judecată sau înregistrată prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor, sau prin alte mijloace care să asigure transmiterea textului cuprins în act și confirmarea primirii lui, precum și prin delegație judiciară.

Conform art. 102 alin. (6) din Codul de procedură civilă, citația sau înștiințarea se trimite la adresa menționată de parte sau de un alt participant la proces.

Potrivit art. 105 alin. (1) și (5) din Codul de procedură civilă, citația și înștiințarea se trimit prin scrisoare recomandată cu aviz de primire sau prin persoana împuternicită de judecată. Data înmânării citației sau înștiințării se înscrie pe citație sau înștiințare în partea care se înmânează destinatarului, precum și pe cotor, care se restituie instanței. Citația sau înștiințarea adresată persoanei fizice se înmânează personal contra semnătură pe cotor.

Nu pot fi reținute argumentele lui Stihari Alina invocate în cererea de recurs precum că prima instanță a examinat cauza în absența sa. Despre emiterea hotărârii primei instanțe au aflat la 07 iulie 2021, când a fost publicat dispozitivul hotărârii, iar la 06 august 2021 a fost înregistrată cererea de apel. Respectiv, termenul de 30 de zile pentru depunerea apelului urmează să fie calculat începând cu 08 iulie 2021, când a făcut cunoștință cu actul judecătoresc.

Or, legislația procesual civilă în vigoare cert stipulează că indiferent de faptul dacă partea a fost sau nu prezentă la pronunțarea dispozitivului hotărârii, termenul de declarare a apelului de 30 de zile prevăzut la art. 362 din CPC curge de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel, dar nu de la data recepționării (comunicării) actului judecătoresc sau încetării circumstanțelor care au dus la omiterea termenului de procedură.

Mai mult ca atât, Stihari Alina a cunoscut de existența litigiului, recepționând încă la data de 13 august 2020 citația pentru ședința de judecată din 02 septembrie 2020, fapt ce se confirmă prin avizul poștal de recepție a corespondenței nr. DS4100028313AS (f.d. 40), iar la data de 08 septembrie 2020, citația pentru ședința de judecată din 18 noiembrie 2020 (f.d.47), ședințe de judecată la care nu s-a prezentat.

De asemenea, la 27 octombrie 2020, în conformitate cu prevederile art. 38 alin. (1), art. 40 alin. (1) CPC a depus cerere prin care a solicitat strămutarea acțiunii conform competenței teritoriale, care prin încheierea din 18 noiembrie 2020 a Judecătoriei Cimișlia, sediul Central a fost respinsă, ca neîntemeiată (f.d.76-77). Totodată, la 10 februarie 2021, Stihari Alina a depus în conformitate cu art. 187 alin. (1) cerere privind conexarea pretențiilor, concomitent solicitând examinarea prezentei cauze în lipsa acesteia (f.d. 91).

Circumstanțele menționate, denotă faptul că Stihari Alina a cunoscut că prezenta cauză se află pe rolul Judecătoriei Cimișlia, sediul Central, însă cu toate acestea, contrar dispozițiilor art. 362 CPC, ultima nu și-a valorificat dreptul de a efectuat actul de

procedură în termenul legal și nici nu a solicitat repunerea acestuia prin prisma art. 116 CPC.

La acest capitol se rețin dispozițiile art. 56 alin. (3) și art. 61 alin. (1) din Codul de procedură civilă, care reglementează că, participanții la proces sunt obligați să se folosească cu bună-credință de drepturile lor procedurale. În cazul abuzului de aceste drepturi sau al nerespectării obligațiilor procedurale, se aplică sancțiunile prevăzute de legislația procedurală civilă.

Dat fiind cele relatate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră drept întemeiată și legală încheierea din 04 noiembrie 2021 a Curții de Apel Comrat.

Colegiul reține că Curtea Europeană a Drepturilor Omului în jurisprudența sa promovează, cu consecvență cu titlu de principiu obligația părților de a se interesa de soarta procesului în situația în care ele au fost înștiințate despre inițierea și desfășurarea acestuia și de a-și proteja drepturile sale de acces la instanță (cauza Van Harn vs. Germania, nr. 7557/03 din 11 septembrie 2007).

Respectarea termenelor legale constituie o obligație pozitivă a părților și are menirea să asigure buna funcționare a justiției, iar repunerea în termen poate fi admisă doar în cazurile expres prevăzute de lege și doar în situația în care partea când înaintează o cerință de repunere în termen, o justifică prin probe pertinente și admisibile în temeiul art. 116, 118, 121, 122 și art. 362 din Codul de procedură civilă, prin care s-ar dovedi că omiterea termenului a fost cauzată din motive întemeiate.

Or, admiterea spre examinare a unui apel tardiv poate duce la încălcarea principiului securității raporturilor juridice garantat de art. 6§1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

Instanța de recurs accentuează că o asemenea soluție este compatibilă cu standardele inserate în textul art. 6§1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, încuviințarea exercitării unei căi ordinare de atac în urma rămânerii definitive a actului jurisdicțional valabil adoptat în lipsa unor circumstanțe fundamentale și obligatorii, ar însemna de fapt încălcarea principiului securității raporturilor juridice și a drepturilor celorlalte părți la un proces echitabil.

În susținerea opiniei enunțate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție invocă și hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului în speța Melnic c. Moldovei din 14 noiembrie 2006, definitivă din 14 februarie 2007, precum și hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului în cauza Ponomaryov c. Ucrainei, hotărârea din 03 aprilie 2008, definitivă din 29 septembrie 2008, unde se notează că deși în speță nu era vorba despre desființarea unei hotărâri judecătorești definitive și irevocabile în urma admiterii unei căi extraordinare de atac în lumina unor circumstanțe nou descoperite, ci de redeschiderea unui proces prin repunerea în termenul de introducere a unei căi ordinare de atac, totuși reînnoirea acestui termen pentru motive neconvingătoare, reprezintă o soluție care ar putea înfrânge principiul securității raporturilor juridice într-un mod similar cu o cale extraordinară de atac.

Din considerentele menționate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul și de a menține încheierea instanței de apel.

În conformitate cu art. 427 lit. a) și art. 428 din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se respinge recursul declarat de Stihari Alina.

Se menține încheierea din 04 noiembrie 2021 a Curții de Apel Comrat, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea cu Răspundere Limitată „Prihojanin M” împotriva lui Stihari Alina cu privire la încasarea datoriei și penalităților.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Dumitru Mardari

judecătorii

Victor Burduh

Mariana Pitic